Број 105. У Новом Саду у недељу 12. маја 1902 Година XXXVII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“, дионичарског друштва за издавање српских књига и новина, у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Опет српска тробојница у Лици

Познати су догађаји на Богојављење и после њега са српском тробојницом у госпићском котару. Позната је и изјава банова у сабору, да Срби смију носити траке српске народне тробојнице. Бан је изјавио у сабору, да је укинуо и познату наредбу предстојника Бенака о забрани српске тробојнице; но та банова наредба није код нас још ни данас проглашена

Кад све то знамо, а видимо шта се је опет радило са српским тробојним тракама на Ђурђев-дан, кад је био збор у Госпићу, онда ми не знамо живимо ли ми у Африци или у уставној Тројединици. Бан изјављује јавно у сабору, да се траке могу носити, а опћински начелник у Госпићу и његов шурак Ивица Ковачевић, пристав код суда у Стубици (сада на допусту овде) са осталијем стеклишима госпићским пујдају олош госпићски на Србе и упућују их да скидају тробојне српске траке са српских момака. Светина то слуша а како и неће послушати свог начелника, па после сваке стиске бежи под окриље полиције и то не само мјесне госпићске, него и жандара. Овога пута и жандарски „фељбаба“ Јунковић изједначио се са госпићским полицај комесаром.

То се све не да никако довести у склад, те нам изгледа, да бан говори у сабору само зато, да баци Србима песка у очи, а власти пуштају стеклише и њихов олош, да овом јадном и осиромашеном народу загорчају још и ово мало живота, што му није другијем начином загорчено.

У очи Ђурђев дана котарска је област позвала комесара мјесне полиције, и саопштила му, да пандури не смију да скидају српских тробојних трака као што су радили на Богојављење. Но котарска област требала је издати наредбу, да полиција има да уздржава мир и ред, зашто је и постављена, а не да пушта олош да узнемирује Србе, па да је узима још и у заштиту, кад је који Србин потишти.

Нечувена је безобзирност, да не речемо што крупније, кад опћински начелник, његов шурак судбени пристав, професор Трговчевић и још много млађих чиновника ухвате мјесто у непосредној близини српскога збора — а њихов је радни дан, — па отуда пујдају олош на српске тробојнице. Само се по себи разумије, кад се то ради јавно пред полицијом, да онда мора и она да узима у заштиту оне, који добијају мигове од начелника и његове околине.

То све тако може да буде, што котарски предстојник по свој прилици не смије ништа Дошену, а и сам је предстојник већ у више махова изјавио, да је и ону зимушњу наредбу издао што му је тако заповеђено. Онда је био само поджупан код нас старији од предстојника и само му је он могао издати ту заповед, ако је ко у опште издао. По томе се јасно види, да се све упело из петних жила да нас Србе потисне, да не дођемо до свога права и то од пандура, па до највиших земаљских власти, које знају што се овдје ради, па то ипак мирно гледају и чекају ваљда док дође до веће несреће па да онда они учине своје.

—б—

Либерали прете!

Но не прете они ни батином, ни ножем, ни угарком; та „солидни“ су то, „умерени“ су то елементи, којима је од колевке познато, шта изискује — „добар тон“. Нису вам то простаци, нису то чланови „паорске“ радикалне странке, фини су то створови и они прете — „политичким самоубијством“...

„Поштено, искрено, лојално, родољубиво понудили су они своје услуге народу српском“ . . . а неблагодарни, неувиђавни, заведени народ српски, застрашен „талогом друштвеним“, не хтеде да се послужи — „понуђеним услугама“.

Место да им виче: „Живео!“, место да их носе на рамени, место да им метаниште и мете их у прочеље, несретни српски народ одбацује их у страну и баца их — на автономно буњиште. Така, до сад невиђена неблагодарност толико је ражалостила пријемчиве и меке душице њихове, да су закључили, озбиљно закључили, најозбиљније закључили да обуставе свој лист, да распусте странку своју и по примеру Милутина Гарашана политички се — убију.

Плачи, ох горко се заплачи уцвељени народе српски; затресте се брда и долине; потоци и реке промените правац и корито своје; заплачи се и ти „просвећена Европо“ — јер „динови светски, велеуми српски“ — једини „умни и поштени део Српства“ — погажен, онакажен лежи у изборном блату, лије горке сузе жалостнице и кроз загушено јецање и проклетство прети — самоубијством.

Но утеши се оче Георгије, утеши се и ти таборе „поштењаковића“, одахни од страха и туге тешке и ти „осрамоћени“ српски роде, јер они ће са самоубијством још ипак мало — да причекају.

На белом су хлебу; на великим су мукама; па ипак, ипак причекаће још и данашњу — изборну страсну суботу. Ако их изда и Панчево; ако их омане и стара узданица Панчево, ако на изборном мегдану поклекну и нотабилитети, онда се грувај у прса ти „несретно“ Српство; кидај са себе хаљине ти сејо Српкињо; јер на развалинама либерално-клерикално владино-нотабилитетског Јерусалима либерали ће начинити покор. Од силних лажи и подвала начиниће огромну гломачу; запалиће је ватром беса свога; као разјарени рисови подераће вечну лучу ума свога и на хиљаду комадића раскидани „Браник“ бациће на запаљену гломачу. Жреци „Браникови“ одржаће затим игре канибалске и у највећем трку скочиће на ужасну гломачу, да ојађеним срцем умру политичком смрћу и тиме се освете „неблагодарном“ народу српском.

Но теши се, ох утеши се стари мучениче Србине, јер ако Илија продре у Панчеву, великодушни, какви су увек били, поклониће они себи утрођену главу и живиће и даље животом — оца Георгија. И сами алмажани склопиће они нову странку српску, странку свију сложних Срба. Те у друштву са клерикалцима владиновцима и нотабилитетима; у друштву свију смутљиваца и подлаца, оствариће једном „Српску странку“ у којој ће имати сви место, осим „залуталог узбурканог“ — народа српског.

Не убијај се дакле ти сретна звездо српских аугура! Јер ако тебе нестане, нестаће „соли“ српске свести и српског „родољубља“ и Српство ће — „потавнети“.

Не убијај се још, јер извор твоје сра

ПОДЛИСТАК.

БУРСКА СТРАЖА.

Из бележака једнога дописника.

Први сунчани зраци су просецали сиву маглу по брежуљцима јужне Африке. И тако би час по ти брежуљци синули, па би их онда и опет притисле сиве паре, као оно кад какав вео притисне главу младе моме. Но ова магла је за собом повлачила и друге незгоде, а то беше влага и хладноћа. И збиља, јутро беше доста хладно и непријатно, те баш никога није мамило напоље и на опустошене брегове и брежуљке. Па нико се није ни појављивао, те је све изгледало као пусто, нигде не беше живе душе, нигде песме ни збора, али рекао би човек све је изумрло. . . Све је то била сатрла та страшна војна, која је у тима крајевима вођена.

Па што се сунце већма подизало, што се магла већма разилазила, то је цела околина постајала све живља. На самоме порубу тих брегова пружали су се дуги војнички редови. Но тек се онда могло рећи, да је то војска, кад се добро промотрило, кад се разгледало оно њино оружје са другим опремама. Иначе је то била одрпана и изнемогла гомила људи, који су по окрајцима опустошених брегова били раштркани. Међу њима су тромо дремали мршави коњи са оборенним главама Жалосно је било погледати ту слику, па је човек морао окренути главу. То је била слика данашње културе, па је тим све речено.

Но уједанпут су почеле трубе трубити и добоши су почели лупати. Ово као да је разбудило војнике и њихове коње. Војници су се одмах ужурбали и устумарали. За тим су се на врат на нос почели опремати и прихваћати оружија. Многи су се бацили коњима на пленћа, те су се ови, и ако слаби, разиграли и стављали у војничке редове. Но и то није дуго потрајало, па се јасно зачу команда, да се напред креће.

И заиста се густи и дуги редови почеше комешати и кретати напред. . . Овај војнички поредак као да је и оваку војску мало пречистио и углед јој подигао.

Па куд се та војска креће? Енглези су начули, да се Бури на другој страни прикупљају, па су се кренули да то бурско прикупљање спрече. И тако су ишли напред, док нису дошли до раскршћа ових брегова и брежуљака, са кога је требало поћи и проћи узан кланац, те да се заузму сви путеви и кланци, и да се тако стане на пут бурском прикупљању. Но ту су предњаци застали, па су потискивали стражњаке. За тим се чула једна пушка: пу-у-па онда се чуло више пушака пу—у . . . То се тако у неколико пута понављало, па шта је то било?

Баш на порубу тих брегова отворио се повећи кланац поред кога се пружала нека провалија. Пут је био тако узак и стрм, да је туда могао пролазити само по један човек, па тако су ступили и Еглези напред. Али како се који појавио из кланца је опалила пушка и овај би се сурвао мртав. Они су испочетка мислили да ту има читаво одељење Бура, те су се мало и повукли. Но у томе се показала управо величанствена и дирљива слика, а ево шта је било.

У томе уском и опасном кланцу била је засела једна млада Буркиња. Ова јунакиња могла је имати око двадесет година, но зато је била стасита и узорита. Њена густа и црна коса била је оплетена у дебеле витице, али за то су ипак моћни праменови падали јој по опаљеном и руменом лицу. Имала је велике и црне очи из којих је сипала ватра, па се онда огледала: доброта и племенитост Сваким њеним погледом је значајно исказивала своје мисли и своје осећаје. Даље је ова јунакиња имала широка плећа и, управо, дивно извијене груди. Њени бели зуби су несташно вирили иза румених усана и тако ово једно друго попуњавало. Али, за то је ова красота на први поглед освајала и чарала.

Ова млада Буркиња је приметила енглеско

моте још није пресушио. Те као негда силни тирани Сула, мораш и ти умрети у калу својих подвала и греха уцрвљан и презрен. Кајус.

Изборна борба

за српски народни црквени сабор.

Рума. Избор се сретно свршио, предстојник Новаковић није могао радикалној „гији“ ногом за врат стати, јер народ српски, свестан своје задаће, није се дао застрашити претњама његовим, него је мушки стао на бранич за своја права, па је и **победио**.

Црне орлушине отцепише се од народа, па на жалост заведоше наше свештенике (част изузецима), ал их дух свети не умудри, јер виде црнорисце где о глави своме рођеном народу раде, па их пусти, да се сами једно о друго разбију и разиђу.

Предстојник Новаковић јурио је неколико дана пред избор, претио, молио, најпосле обећавао народу, да ће му набавити новаца по 5% само да се остави румских „грошићара“ (сваки тај „грошићар“ плаћа више порезе него што предстојник плате има).

Лепо му је приметио један ратар: „Хе, господине, кад год избори дођу, увек нам нудите и обећавате да ћемо од владе добити јефтиних новаца, но ми те новце никад не видесмо, то нам је и г. Ђорђевић, садашњи кандидат, обећавао али ман'те се ви нас, ово је наша српска ствар, па ми знамо куда ћемо, шта се то владе тиче“!!!

И заиста, народ је показао да је схватио да је хора дошла, и да мора устати у одбрану своје автономије.

Сирома предстојник чинио је све и сва да само са избором изборника у Руми продре, али ту је насео као зец на Сланкамену, јер урачунавши десет чиновничких гласова, доби његова листа 24, **слови: двадесет и четир гласа**.

Освану дан избора, киша пада, комесар и полиција са бележником Војновићем јуре по сокаци, одвраћају народ и дају цедуљу на кога да гласају, народ им баца цедуље у очи натраг, а особито г. Панти који је давао цедуље са својим штампиљом. А те цедуље гласиле су за ручак оним изборницима, који би гласали с њима јер су држали као у воску, да ће победити.

Несретници држали су да ће се народ за љубав ручка продати. Не тако небраћо, није народ српски тако ниско пао, да за љубав ручка себе прода, него вам је пљунуо на образ окренувши главу од вас.

Тај дан Рума је изгледала као у опсадном стању. Жандармерија је не само наша, него и са стране позвана „да ред“ одржава, јер у својој **усијаној глави** предвиђао је предстојник, да ће немира бити.

Мудар човек по вечерњу познаје какав ће сутра светац бити, па и ви предстојниче, нисте требали то вече скривено ићи у Ириг на договор, јер како сте видели, нису вам иришке сузе помогле, јер радост Ирижана по „Бранику“ сад је постала плач и ридање а господи око „Браника“ који силом траже у Иригу либерале, те од истих клерикала виде либерале (н. пр. Брка Петровић, фосфор Неца и т. д.) велим: Прво скочите, па онда реците хоп!

* * *

Карловци, 8. (21.) маја о. г. (После избора.) Дакле у Карловци клерикалац! Али, није ни чудо — после таког насиља, таквих претња, таквог застрашивања, таквог подмићивања! Оваког избора нико не памти у Карловцима!

Овде, није изабран народни секретар, већ патријархов лични секретар Сав рад пре гласања, а и само гласање то најбоље потврђује. Др. Секулић, као кандидат, а први чиновник наше народно црквене автономије, баш за то, што је ступио на поприште као патријархов лични кандидат, није ни имао куражи, да изнесе пред своје изборнике свој програм автономни. Наш народно-црквени секретар положио је и заклетву на чување и обдржавање тих наших автономних закона и уредаба, а како их се придржава? Шта ће му програм? Програм му је — на самом плакату!

Не намеће ли се ту питање, да ли да наш народно-црквени сабор законом не забрани, да народно-црквени секретар не може бити подједно и патријархов секретар, пошто су интереси наше автономије врло често супротни прохтевима и намерама наших патријараха, па су у томе сукобу интереса наших народно црквених, секретари увек се налазили на страни патријараха, а никада на оној наше автономије.

Наведено је већ пређе, да су се при овоме избору упели сви главни и новчано моћни фактори, само да онемогуће избор народног кандидата г. Стевана Ненадовића. Ту је радио и двор са свим својим апаратом, и магистрат, а народни фондови и гимназијски фонд и, у највећој мери, овдашња задруга.

И не закуцаше они на срце Србиново, да га распламте и одушеве; не, не, они стадоше претити, и претише непрестано, без прекидања, са отказом интабулисаних зајмова; говораху дужницима, који се испрва одупираху, да ће им се кућа над главом продати; говораху о великим непријатностима, које би их могле снаћи, „ако“ би им задруга стала отказивати зајмове. Вино је текло, новац се расипао. Пило се и веселило већ неколико дана пре избора, особито у доњем крају код „Краљевића Марка“; али тамо су „репови“ били домаћини, дочим је на пијаци главом г. Чика веселио бираче. Док се ту рујно вино пило, и тамбураш Брка са дружином својом извијао своје милозвучне песме, донде се његова сирота Мила крхала тамо по горњем крају у послу до сада нена виклом. Трчала је, сирота, и — кортешовала и новце делила.

У опште, новац је ту играо велику, управо главну улогу. Какво уверење, какво осведочење, каква наклоност према „програму“ и особи кандидатовој! Наше народно-црквене установе: народни фондови, гимназијски фонд, црквено-школски фонд, а, донекле и задруга (јер она има из наших народних фондова увек новаца кад јој треба и колико јој треба), уместо да наш српски народ не само материјално потпомажу (а то они чине и према сваком Несрбину дужнику), но га, по могућству, одржавају и у љубави према нашој крваво стеченој автономији, а оне хоће да га деморалишу недостојним и недозвољеним претњама и застрашивањем. Али, стало је њима до автономије! Само нека је њима добро!

Па онда, ти наши народно црквени фондовски чиновници! Јесу ли они патријархови лични чиновници? Ко их плаћа? Коме служе? Зар немају они посла у својим канцеларијама, већ да се бацају на ниску кортешацију претњама, застрашивањем и подмићивањем! Ено им главног кортеша, како јуче после подне са другим подкортешима иде од куће до куће, па исплаћује оне, којима нису пре избора хтели дати новац у руке. Хоће ли нови саборски одбор допустити и на даље такво „уредовање“ потчињеног му чиновништва?

А гласање при самом избору? Хтели су да омету по сваку цену тајно гласање, па га с тога онако, као што је то Ненадовићева странка захтевала (са једнаким цедуљама, јер иначе не би било тајно) кроз више но читав сат ни допустили нису. А када су већ једном допустили, нису издали преко председника сваком бирачу по једну цедуљу, провиђену општинским печатом (да се не би могла по коме год изменити), већ су се давале цедуље, колико их је ко хтео, а доносиле су се и из магистрата, из двора и из разних биртија и трговина. Силни агенти дворски контролирали су на најдрскији начин, шта ко од људи — на које су они замку бацили — пише, и дерали су бесомучно Ненадовићеве цедуље, па приморавали да пишу, а и сами су раздавали силне цедуље са Секулићевим именом. И то беше онда „тајно гласање!“

Па при свем том добио је Ненадовић 108 независних србинских гласова предaних из чиста осведочења, без страха и без мита.

Мисли ли, на послетку, наш „патријаршеско-црквени“ секретар, да ће један **народно** црквени сабор моћи и хтети оверовити мандат, ућарен безакоњем, претњама, застрашивањем и подмићивањем?

* * *

Избор у Даљу. Јављено је било, да су у даљском срезу изабрани за посланике самосталци г. г. Васа Муачевић из Осека и Јован Магарашевић парох из Чепина. Накнадно нам јављају:

„За председника изборног одбора изабран је био г. др. Јован Муачевић и само се обазривости председниковој има захва-

---

кретање, и знала је шта је намера, знала је да иду против њене браће, па је намислила да их ту задржи. И заиста, Бурима је требало мало времена па да умакну и да спасу себе и своје највеће благо, а то беше њихово оружије и њихова стока.

Што је ова јунакиња намислила, то је и учинила, те је гађала свакога Енглеза, који се показао на увратинама самога кланца. И тако је приличан број Енглеза ту попадало док се нису повукли натраг, у тој вери, да је ту много Бура засело. Но кад су се они повукли, ова млада јунакиња се и већма осмелила и као оно срна ускочила на једну главицу. Овај њен поступак као да је већма оборио горде Енглезе но што их је обарала нека пушка. Цела војска је у повлачењу била застала и, управо, каменила се од чуда. Читава војска је почела узмицати пред једном женом!

Али, после мале почивке, почели су се војнички редови поново комешати, затим се отпочела свађа. Једни су викали:

— Треба вештицу убити!

— Зар ту јунакињу?

— Каква јунакиња, то је вештица.

— Богме је то јунакиња пред којом узмакосмо.

За тим су сви у глас викали, тако, да се, управо, није знало ко виче и шта се виче. У томе се млађана Буркиња поче тихо спуштати са главице у кланац. Ово су приметили Енглези, те један рече:

— Ова ће нам умаћи.

— Хоће, прихвати други.

— То не сме бити.

— Не сме, не сме... почеше многи у глас викати.

— Пали рече онај први

Његов друг заиста стишге пушку и младу Буркињу узе на око. Но није погодио свога циља, Буркиња је остала неповређена. Али и она стиште своју пушку и њен нишанџија се мртав сроза на земљу. На то војници повикаше:

— Ова нам уби друга.

— Уби!

— Па шта гледате?

Војници су се прикупили и почели пазити па Буркињу, која се срозала на земљу и више није одговорила ни са једним метком. А кад су то спазили војници, они повикаше:

— Хура, хура, напред!

— Напред, напред, напред!

И збиља су појурили напред, јер је сваки хтео да се што пре докопа несретне жртве. Али, што су ближе долазили, то су све лакше ишли јер су се бојали, да Буркиња још који пут не опали. Напослетку су стигли до жртве и ову опколели са свију страна. Но она се није мицала и ако се видело да је жива и да тешко дише. Своје велике и закрвављене очи је само једном отворила и погледала непријатеља. Један старији официр се нагнуо, па је запита:

— Ко си ти јунакињо?

Млађана Буркиња као да је прикупила сву снагу, па скоро нечујно рече:

— Ја сам бурска стража. У.

лити да избор нису клерикалци (сами попови) осујетили, јер су лармањем и које каквим закерањем хтели да изазову наше људе, и чим би само једна оштрија реч пала, котарски би предстојник др. Криж одмах распустио избор, а на расположењу су му стојали оружници. Против кандидата самосталне странке стављен је био приговор: „Г. Васа Муачевић не може бити посланик јер му је патријарх одузео црквену свест, а г. Јован Магарашевић није добио дозволу од патријарха да се кандидује!!!“ Свашта на свету!“

„Међу тим крај свог нетактичног понашања котарског предстојника и неких попова, г. Васа Муачевић добио је 103 гласа, а г. Јован Магарашевић 102 гласа, он је његов глас дао за г. Васу Муачевића и тако је он имао један глас више. Др. Максимовић (патријархов зет) добио је 47 гласова а толико исто и прота Перкићански. Максимовић је ужасно огорчен, рекао је, кад је чуо пораз, а томе се и надао, да му није жао што је он пао, ал му је жао да ће он један једини од клерикалаца у Троједници пасти, а особито га је тиштало, што се надао да ће Васа Ђурђевић изабран бити, а он да остане код куће!“

„У народу је велико одушевљење а особито зато, што је Максимовић крај свепресије пропао“.

Политички преглед.

Из делегација. Угарска делегација је имала своју седницу, у којој је претресала Франков поднесак о спољној политици. Наравно, тај поднесак је тако удешен да се оправдају ти силни издатци, али да се поново тврди како наша монархија стоји на доброј и сигурној нози са свима осталим државама.

Овај поднесак поглавито истиче то, да ће и надаље постојати тројецарски савез, који је најпоузданија гаранција и наше монархије. Даље се истиче и двојецарски савез као друга гаранција за светски мир, но одмах се додаје, да монархија и с тима државама, особито са Русијом стоји на доброј нози и да је и с те стране споразум потпуно постигнут.

После тога се споменица осврће на балканске народе и њихове државе, па се коментаришу најновије министарске промене.

Дебата о овоме поднеску је отпочета, но о резултату исте ће бити говора у наредном броју.

Стање у Србији. Стање у Србији је још и сад непромењено. Борба се води између странака у скупштини и у држави, па се све око тога врзе. У скупштини се води борба између фузионаша, дакле, између радикала и напредњака. Већ с тога би био рад отежан, но осим тога води се борба између самих радикала фузионаша. Ови су одлучно устали против министра унутрашњих послова Стефановића, који је на жељу самога краља ушао у кабинет. Ово чине Пашићеве скупштинске присталице док су Вујићеви за то, да се против Стефановића не устаје. Види се дакле, да се фузија раскламитала на све стране, а да ли ће се прикупити и учврстити поново, то ће се за кратко време видети.

Ствар је дошла дотле, да су Пашићеве присталице иступиле из фузионашког клуба. Но како је њих свега до 15 чланова заједно са Ацом Станојевићем подпредседником скупштинским, то Вујићев кабинет ипак располаже са већином у скупштини и моћиће рад продужити и ако мало отежан.

Председник Лубе у Русији. Председник француске републике Лубе са министром Делкасеом отпутовао је из Царског Села у Петроград. Председник је са железнице ушао у варош са генералом Фридериком, који му је додељен. Путем је председника пратило једно оделење козака као телесна гарда. Председник је са пратњом отишао у цркву св. Павла, где је војска упарађена стајала.

У цркви се председник помолио богу на гробу цара Александра III. и на гроб положио драгоцен венац од мирте са мачем, на коме је био натпис: Цару Александру III. Емил Лубе председник француске републике. За тим је председник разгледао друге гробове, а за тим се одвезао до кућице Петра Великог, коју је разгледао.

После овога се председник одвезао до француског добротворног друштва, где га је поздравила француска колонија из Петрограда, Москве, Риге, Одесе, Варшаве и Харкова. За тим је председник отишао у француско посланство на доручак, који је био спремљен за њега и његову пратњу. На овој тафли био је и министар спољних послова Ламсдорф.

У Царско Село приспела је и задруга француских ветерана, и донела цару мач и албум са свима члановима. Цар их је радо примио и изрекао своју захвалност.

Промена министарства у Француској. Министарство Валдек Русоа дало је оставку, као што је то већ јављено, и то са разлога што је оно своју мисију завршило. Но да овога часа министарство није састављено с тога, што се и ту бори за велику унутарњу идеју.

Као што је познато, под министарством Валдек Русоа донесен је закон о конгрегацијама, који је сасекао крила калуђерима и њиховој моћи. Конзервативци су били одлучни противници тога закона, па су и данас они, који траже да се тај закон обори Умерени републиканци под водством Мелинеа и Рибоа траже да се тај закон не изводи, него да остане мртво слово на хартији. Чисти републиканци траже да се тај закон тачно примене и тако се постигне и његова практична страна.

У та три правца води се тамо борба, и она страна, која победи имаће да састави ново министарство, те ће и рад француске државе у томе правцу поћи напред. Победом једне од горњих група ће се уједно расветлити и положај у парламенту, а то ће се видети већ за који дан.

Рат између Енглеске и Транзвала. О преговорима између Енглеза и Бура не стижу новији гласови. Толико стоји, да кабел непрекидно ради и да влада са Милнером непрекидно преговара. По неким вестима енглеска влада стоји на становишту, по коме све тачке преговора сматра за такове, по којима се може говорити, само неће ни да чује о независности република. Шта би то значило? Значило би да су преговори управо на оној тачци на којој су били и у своме почетку. И тада су Енглези тако нудили, а Бури су опет на то одговарали, да они од тога не одступају, па ће на сваки начин и опет тако одговорити.

Још се јавља, да су Бури из Оранжа непомирљиви и да они неће мира, а своје ово држање мотивишу тиме, да они поновним миром неће добити ништа, јер су до сада све изгубили, па ваља сачекати и бурску изјаву.

Вести из места и са стране.

Конгрес српских земљорадничких задруга Главна скупштина српских земљорадничких задруга одржаће се у Митровици у понедељак 13. (26.) маја т. г. Дневни ред: 1. Отварање и конститутисање скупштине; 2. Извештај управног одбора и полагање рачуна за 1902.; 3. Извештај надзорног одбора; 4 Одобрење биланса и давање разрешнице управи; 5. Избор двојице чланова у управни одбор; 6. Избор петорице чланова у надзорни одбор. За време главних скупштина савеза централне касе држаће се предавања из задругарства, пољопривреде и здравствености. Земљорадничке задруге, које су чланови савеза, имају у својим скупштинама бирати изасланике и уручити им као веровницу оригинални записник. Са саветујућим гласом могу у скупштини учествовати и чланови појединих задруга.

Закон о школама у Србији. Скупштина је примила већином гласова, извештај већине о народним школама. По овоме извештају поново је одбачено наређење о сталноме надзору, као и наређење о продужењу школе. По томе ће и сенат поново морати претресати овај закон, и како ће се сад тај претрес завршити?

Славље у Румунији. У Румунији је прослављена двадесет петогодишњица независности. Том приликом је краљ говорио и хвалио храброст војске и верност народа. На том основу је извојевана независност земље и подигнута слава краљевине. На уста министра председника је краљу поново изјављена верност и оданост. За тим је краљу предат албум у коме су знамените личности у војсци, као успомена на прошлост.

Алавантићева ствар. У Алавантићевој ствари расправљено је и даље. Оптужени Фрања Екштајн је изјавио, да је Штрк пренео у Шабац три револвера. Штрк је Екштајна и оба његова друга најмио да Алавантића пренесу. Он и другови су Алавантића држали за краља или бар генерала, даље сви изјављују, да су Штрк и Алавантић били врло поверљиви. Милан Јовић и Војин Чорбић, изјављују, да су Алавантића у истини држали за генерала, па су га с тога и пратили.

Шах у Европи. Шаш се налази у Италији, па је у Риму хтео да посети папу, но ту му је одговорено, да се ова посета не може спровести. Кардинал Рампола је изјавио да он шаху не може посету вратити, јер он не може посету вратити у кући посланика, који није код папе опуномоћен као заступник једне држава. С тога ће шах из белгиског посланства папу посетити.

Катастрофа на Мартинику. Париски новији брзојави јављају, да је по извештајима привременог гувервера мартиничког, вулканска лава уништила и општину Ле Корбет. Из Фор де Франса јављају, да је Целе, у прошли уторак, опет бљувао страховиту ватру, жар и пепео, што је пропраћено страховитом грмљавином и тутњавом. Лава се откотрљала у море, које је уз обалу од силне топлоте узаврело. Становништво се у највећем страху разбегло на све стране. Огњена киша трајала је неколико сати, а до 20.000 људи је за то време трчало, плачући и молећи се Богу за спас својега живота.

Гусенице. Из Србије јављају да су тамо по многим местима пале гусенице и опустиле све што су нашле: воће, усеве, вртове и т. д. Ова гадија се шири даље и даље, па би добро било да и наше власти учине све што треба, те да нас ово чудо обиђе. Штетопоше имамо већ доста, па би даље требало отклонити.

Избор посланика.

Перлез. (Брзојав). Радикални кандидати Јован Гавриловић и Милан Ђорђевић, изабрани једногласно за посланике. Одушевљење велико.

Вршац. (Брзојав) Једногласно изабрани радикални кандидати наш дични др. Змај Јован Јовановић и парох Сава Цвејић.

Вршац. Вршачки срез једногласно изабрао радикалне кандидате др. Жарка Миладиновића и пароха Саву Цвејића.

Улма Једногласно изабран Мита Клицин и Сава Цвејић.

Ковин. Др. Бабић и парох Ристић, једногласно изабрани.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 11. маја.

Будимпешта. Званични лист доноси одлуку краљевску од 28. априла (11. маја) којом се дозвољава сазив грчко источног српског синода у Карловци за 27. мај (9. јуни). За краљевског комесара на синоду наименован је Бела Талијан.

Беч. У овдашњим политичким круговима тврде, да и заједничко министарско саветовање, које ће бити у понедељак, и опет неће довести ни до каквих резултата, већ ће бити потребне још многе заједничке министарске седнице ако хоће да се дође до споразума.

Лондон. Министарска седница трајала је два сата. Саветовало се о новим протупредлозима, које су поднеле бурске вође. Тиме је одложено и проглашивање примирја.

Трговина.

НОВИ САД, 11. маја 1902. године. Пшеница прва квалитет фор. 8·——90 н. Пшеница средња фор. 8·60—70 н. Пшеница лакша роба фор. 8·50—— н Напомица ф. 8·— н. Јечам фор. 5·80—6·— новч. Зоб фор. 6·70—80 нов. — Кукуруз у зрну фор. 6·70—80 н.

Јавна благодарност.

Пошто нам је немогуће свима онима, који нам приликом смрти наших незаборављених, честитих синова

ЕМИЛА И ХУГА

утехе пружаху и који се трудише, да нам наш неописано велики бол ублаже, појединце благодарати, то им овим путем од свег срца нашу захвалност изричемо.

Ожалошћене породице
Кенигштетлер.

290

---

282 **НЕЧУВЕНО ЈЕФТИНО!** 1 1

315 ствари само за 1 ф. 85 новч.

Један елегантан сат који се навија свака 24 сата а са гаранцијом доброг хода са позлаћеним ланцем, 1 леп коље са источњачким бисером, најлепши украс за женскиње, 1 врло леп цигаретенщпиц са бернштајном, 1 дивна игла за пошу са симиљи бриљантом, 1 врло елегантан прстен са имитираним драгим каменом за господу и госпође, 1 дивна гарнитура са дугма дима са патент копчом за манжетне, крагнове и груди са гаранцијом 3 % дублзлата, 3 комада правих кончаних џепних марама, 1 врло леп елегантан писаћи прибор од никла са енглеским механизмом, 1 дивна кутија са огледалом и финим чешљем, 1 врло елегантан париски брош за даме, најновије моде, 1 врло лепо увезана бележница, 20 ком. ствари потребних за дописивање, 1 врло фино држаље за пера, 72 енглеска пера за писање и 200 разних ствари које су у кући потребне, могу се добити у наточ (per Nachnahme) или кад се пошље новац у напред на адресу:

Exporthaus H. Spingarn
in **Krakau,** Postfach № 75.

Ко наручи два пакета добија још бадава 1 фини федермесер са две сеченице. За сваки даљи пакет више од два добија се такође такав федермесер. Ако се коме пошиљка не допада, новац се враћа.

ГВОЖЂАРСКО-ШПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА

СТЕВАНА АДАМОВИЋА СИН

у МИТРОВИЦИ

потребује солидна и вредна **помоћника и 1-ог практиканта.** 287 1—2

Бр. 8275, 10287. / 1902.

Оглас.

Градско поглаварство сл. и кр. града Новог Сада (Ujvidék-a) ставља до општег знања, да ће се манипулација варошких петролејских лампи смештене по улицама у допуњеном броју 140 ком. подузимачима издати на 1 односно 3 године.

Подузимачи имају градском поглаварству поднети писмене запечаћене понуде до 31-ог маја преп. 1902. год.

Услови се могу дознати у варошком мерничком званију за време званија.

Нови Сад (Ujvidék) 23 ћег маја 1902.

Владимир Стратимировић с. р.
заменик градоначалника.

1—3 291

Лепота госпођа
може се постићи, усавршити и одржати са најбољим препаратом

ФЕЛДЕШОВОГ

МАРГИТ-КРЕМА

који је хемијски чист, а без живе и олова, са свим нешкодљив и без масти.

Законом заштићен.

Ова светско призната помада за лице за неколико дана уклања **пеге, флеке, бубуљице, нитфресере** и друге **болести на кожи.** Глача боре и уклања богиње, даје лицу белу, глатку и нежну боју.

НАЈБОЉЕ СРЕДСТВО ЗА ЧУВАЊЕ ЛИЦА ОД СУНЦА И ВЕТРА.

ЦЕНА: мале тегле 1 кр., велике тегле 2 кр. **Маргит-пудер** (у три боје) кр. 1·20. **Маргит-сапун** 70 п., **Маргит-паста за зубе** 1 кр., **Маргит-водица за лице** 1 кр.

Од патворења се чини грађанство пажљиво.

Поштом уз поузеће (per Nachnahme) или уз претходну пошиљку своте равашиље произвођач:

KELEMEN von FÖLDES, Apotheker, Arad.

Може се добити у свакој апотеци и дрогерији парфимеријској радњи. 138 8—20

ГЛАВНИ ДЕПО У Н. САДУ,
у апотекама:
Гавре Плавшића, Богосл. Хеса и Јована Вујића.

Само кратко време!

ЛИФКАЈЕВ

светски гласовити хисторички механички

МУЗЕУМ

и

ПАНОПТИКУМ

У НОВОМЕ САДУ

у долњем варошком шеталишту

ПОРЕД ЗАПЛЕТАЛОВЕ ПИВНИЦЕ.

288 1—5

Богата изложба високих и хисторичко-светских личности, исто тако повесничких група у природним величинама из воска мајсторски моделирано и са врло комплицираном механиком гибано. Тај механизам ове уметнине тако оживљује, да на гледаоце незаборавно делује.

Музеум је отворен од 9 сати ујутру до 9 сати у вече.

Улазница од особе 15 нов., а за војнике и децу 10 новч.

За набавку и путовање са

КИНЕМАТОГРАФОМ

ТРАЖИ СЕ

КОМПАЊИЈОН

са 500 фор. успех сигуран.

Понуде под шифром „Кинематограф“ на администрацију овога листа. 284 3—3

Рихтеров **Anker-Pain-Expeller**

Liniment. Capsici compos

је старо опробано кућевно средство, које се већ од преко 3[illegible] године као поуздан лек против **костобоље, реуме и назеба** употребљава.

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер“ и фирмом „**Richter**“ — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. — Главно стовариште код: **Јосифа пл. Терека,** апотекара у **Будимпешти.**

F. Ad. Richter & Cie., k. u. k. Hofl.
Rudolstadt.

708 23—28

ХАЛО!

Ко говори?

Хукова Минхенска „Шпатен“-пивара у Футошкој улици бр. 4.

Шта је ново?

Од данас точим поново увек свеже припознато и загасито

МИНХЕНСКО ШПАТЕН-ПИВО

које се само код мене једино може добити.

ЈОСИФ ХУК,
гостионичар.

144 10—

ЛЕДА!

Нашим поштованим муштеријама као и свима онима, који требају леда, јављамо, да ће монтирање наше нове машине за прављење леда ових дана бити довршено, те ћемо од 1. јуна о. г. почети лед произвађати. Пошто ћемо бити кадри задовољити свима захтевима, који у овај фах засецају, молимо поштоване потрошаче леда, да се, кад им буде потреба за лед, на нас обратити изволе.

Парна пивара
Хајнриха Вајса и сина
у Митровици.

278 3—5

Зашто толика подражавања?
Зато, што је прави Ајзенштетеров

Linoleum Fussboden Email

са регистрованом заштитном марком „Eiserner Ritter“ најбољи и најдуготрајнији лак за мазање меког **патоса и кухињског намештаја.**

Чувај се од подражавања.

Од подражавања ваља се чувати.

Registrirte Schutzmarke „Eiserner Ritter“

Ајзенштетеров Линолеум емаил за патос

суши се за један сат, имаде ванредан сјај и до сад ненадмашиму **трајност.**

Услед велике проће, налази се у трговинама под разним именима подражавања без икакве вредности, те *треба сваки изрично да тражи* **само Ајзенштетеров прави ЛИНОЛЕУМ ЕМАЈЛ ЗА ПАТОС** *са регистрованом марком: „Eiserner Ritter“.*

Lack- und Farbenfabrik
Gebrüder Eisenstädter

Главно стовариште у Новом Саду код:
Стојановића и Радовановића.

160 8—16

Red Star Line, Antwerpen

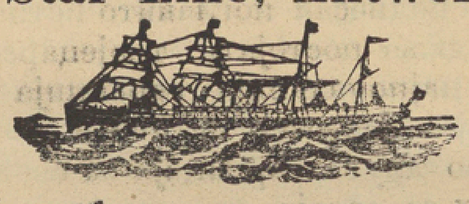

У Америку.

Прве класе поштански бродови. — Управо без претоваривања у Њујорк и у Филаделфију. — Добро препитање. — Врло добро уређене лађе. — Јефтина вожња

Извешћа даје: 7 16—38

Red Star Line. 20. Wiedener Gürtel, in Wien.

На сваком листу водени знак.

СВЕТСКИ ЕКСПОРТ!

Прави египатски папирни омотци за цигаретле (Hülsen) јесте

AIDA

а које су свуда припознате за најбоље за здравље посве нешкодљиве.

289 1—40

СВЕТСКИ ЕКСПОРТ!

Добија се у главним и споредним трафикама

Купци мотора треба увек да се пре свега осведоче, који је фабрикат **најбољи.**

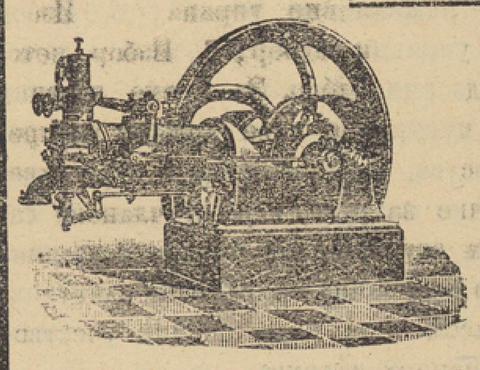

Дражђанска мотор-фабрика

друштво на акције

преће **ХИЛЕ.**

Производи признате најбоље моторе с гасом и бензином и бензинлокомотиве за млинове, за пићу, за вршидбу и за све остале радње. Ове машине су најјефтиније, најсавршеније, најсигурније и најдуже издрже у свакоме послу, а поред тога рад на њима је најјефтији.

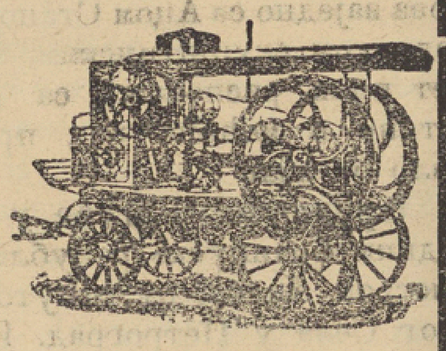

Многобројна признања о вишегодишњем деловању.

Генерално угледно стовариште код **Игњата Гелерта и Комп. у Будимпешти VI., Theresienring 41.** (поред Вестбанхофа). 4—8 237

На свима изложбама у утакмицама са **првим наградама одликована.**

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.